

20 Ιουνίου 2016

ΚΒ΄ Παύλεια- Ημερίδα για πρεσβυτέρους και μητέρες Κληρικών

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα

Την Πέμπτη 16 Ιουνίου διοργανώθηκε στο πλαίσιο των ΚΒ΄ Παυλείων, στον Άγιο

Γεώργιο του Δημοτικού Διαμερίσματος Δοβρά του Δήμου Βεροίας, Ημερίδα για τις κατηχητές και πρεσβυτέρες και τις μητέρες κληρικών της Ιεράς Μητροπόλεως Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας με το τίτλο: «Η εν Χριστώ παιδαγωγία».

Το πρωί ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων τέλεσε αρχιερατική θεία Λειτουργία και κήρυξε το θείο λόγο στον ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Αγίου Γεωργίου Δοβρά.

Αρχικά απηύθυνε χαιρετισμό ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων. Εισηγήτρια ήταν η κ. Σταυρούλα Κουμενίδου - Παπαγιάννη, νομικός και εκπαιδευτικός η οποία ανέπτυξε το θέμα: «Μία όμορφη ζωή για τα παιδιά».

Την Ημερίδα συντόνισε ο Πρωτ. του Οικουμενικού Θρόνου Στυλιανός Μακρής.

Η ομιλία του Σεβασμιωτάτου

Για μία ακόμη χρονιά η Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας διοργάνωσε στο πλαίσιο των ΚΒ΄ Παυλείων την καθιερωμένη Ημερίδα πρεσβυτέρων και μητέρων κληρικών, την οποία και πραγματοποιεί σήμερα και στην οποία με πολλή χαρά σας καλωσορίζω.

Το γενικό θέμα των φετινών Παυλείων, όπως γνωρίζετε, ορίσθηκε με αφορμή την επέτειο της συμπληρώσεως 2400 ετών από τη γέννηση του Αριστοτέλη, του μεγάλου Μακεδόνας φιλοσόφου και διδασκάλου του Μεγάλου Αλεξάνδρου, και εστιάζει στη σχέση του πρωτοκορυφαίου Αποστόλου Παύλου και των φιλοσόφων.

Εάν όμως για τον μεγάλο στρατηλάτη παιδαγωγός ήταν ο μεγάλος φιλόσοφος Αριστοτέλης, ο οποίος προσπάθησε να διαπαιδαγωγήσει τον μαθητή του με τα υψηλά νοήματα της φιλοσοφίας και της ηθικής, εμείς που πιστεύουμε στον Χριστό και γνωρίσαμε χάρη στον απόστολο Παύλο την αποκεκαλυμμένη αλήθεια του Ευαγγελίου, έχουμε τη διδασκαλία του ως άριστο παιδαγωγό για τα παιδιά μας.

Το πρώτιστο θέμα, βεβαίως, είναι να συνειδητοποιήσουμε ως γονείς την ανάγκη της παιδαγωγίας, την ανάγκη της ορθής και εν Χριστώ αγωγής των παιδιών μας και της ευθύνης που έχουμε γι' αυτήν.

Είναι και γνωστό και αποδεκτό από όλους ότι το παιδί δεν διαπαιδαγωγείται μόνο στο σχολείο, το οποίο έχει εκ της φύσεώς του αυτόν τον σημαντικό ρόλο, διαπαιδαγωγείται σε μεγάλο βαθμό, τόσο στα πρώτα χρόνια της ζωής του, πριν να πάει, δηλαδή, στο σχολείο, αλλά και στη συνέχεια στα παιδικά και εφηβικά του χρόνια, και μέσα στο σπίτι και μέσα στην οικογένεια.

Και επειδή η διαπαιδαγώγηση των παιδιών δεν γίνεται μόνο με τα λόγια, με τις συμβουλές και τις συζητήσεις που κάνουν οι γονείς με τα παιδιά τους, αλλά γίνεται και με το παράδειγμά τους, γίνεται μέσα από τις συμπεριφορές και τις καταστάσεις που βλέπουν τα παιδιά μέσα στο σπίτι, που βλέπουν στις διαπροσωπικές σχέσεις που υπάρχουν μέσα στην οικογένεια, στις συνήθειες που έχουν οι γονείς, είναι απόλυτη ανάγκη να συνειδητοποιήσουμε την ευθύνη που έχουμε απέναντι στα παιδιά. Γιατί τα παιδιά είτε συνειδητά είτε ασυνείδητα έχουν ως πρώτο πρότυπο της ζωής τους τους γονείς τους. Ο,τι βλέπουν να κάνουν εκείνοι ή να λένε εκείνοι αποτυπώνεται στην ψυχή τους και δημιουργεί αντιδράσεις που συχνά είναι δύσκολο να προβλέψουμε. Έτσι οι γονείς επηρεάζουν είτε εκούσια είτε ακούσια καθοριστικά τη συμπεριφορά και την αγωγή των παιδιών του, και αυτό είναι κάτι που δεν θα πρέπει να ξεχνούμε ποτέ, αφενός για να είμαστε προσεκτικοί στο τι παράδειγμα δίνουμε, και αφετέρου για να αξιοποιούμε τη δυνατότητα να επηρεάσουμε τα παιδιά μας προς το καλό με τη συμπεριφορά μας.

Έτσι, όταν σε μια οικογένεια τα παιδιά βλέπουν τους γονείς να προσεύχονται, να εκκλησιάζονται, να νηστεύουν, να έχουν μυστηριακή ζωή, να τιμούν και να ευλαβούνται τους αγίους, είναι πιο εύκολο να ακολουθήσουν αυτόν τον τρόπο ζωής από το να προσπαθήσει κανείς να τους τον διδάξει με λόγια και νουθεσίες. Γι' αυτό και λέμε ότι παιδαγωγία που ασκείται έμμεσα, μέσω του παραδείγματος, είναι η πιο σημαντική και είναι αυτή στην οποία χρειάζεται να δώσουμε ιδιαίτερη βαρύτητα.

Το δεύτερο σημείο το οποίο θα πρέπει να προσέξουμε είναι η ανάγκη της εν Χριστώ παιδαγωγίας.

Πολλά λέγονται και γράφονται για τα παιδαγωγικά συστήματα και τις παιδαγωγικές μεθόδους· και μπορεί και αυτά να είναι εν μέρει χρήσιμα, αλλά για τους γονείς και ιδιαιτέρως για τις μητέρες το πιο βασικό είναι να αναθρέψουν και να παιδαγωγήσουν τα παιδιά της «εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου», να τους δώσουν την εν Χριστώ παιδαγωγία, γιατί αυτή είναι η «μέθοδος» που προσφέρει στα παιδιά μας ένα ισχυρό θεμέλιο στη ζωή τους, προσφέρει τον σύνδεσμο με τον Χριστό και την Εκκλησία του ο οποίος αποτελεί όχι μόνο εγγύηση για την καλή εξέλιξη των παιδιών αλλά και ασφάλεια και στήριγμα για το μέλλον.

Πόσο αναγκαίο είναι αυτό, το κατανοούμε, πιστεύω, καθώς παρακολουθούμε τις εξελίξεις στον κόσμο και την κοινωνία μας, καθώς βλέπουμε πόσοι κίνδυνοι ελλοχεύουν για τα παιδιά μας και πόσες σειρήνες επιδιώκουν να τα παρασύρουν σε σκοτεινές και επικίνδυνες ατραπούς. Βλέπουμε επίσης γύρω μας πόσα παιδιά

οδηγούνται στην κατάθλιψη, στην αυτοκτονία, στα ναρκωτικά, στην εγκληματικότητα, γιατί σε κάποια δύσκολη στιγμή της ζωής τους δεν είχαν που να στηριχθούν, δεν είχαν από που να αντλήσουν δύναμη.

Η αναγκαιότητα όμως της εν Χριστώ παιδαγωγίας προκύπτει και από το γεγονός ότι είναι κάτι που δυστυχώς απουσιάζει από το εκπαιδευτικό μας σύστημα. Το σχολείο δεν παρέχει την απαιτούμενη εκκλησιαστική και θρησκευτική παιδεία και αγωγή. Γι' αυτό και βλέπουμε ότι τα νέα παιδιά δεν γνωρίζουν βασικά στοιχεία της χριστιανικής πίστεως και ζωής που θα έπρεπε να είναι αυτονόητα.

Έτσι ο ρόλος της οικογενείας και πολύ περισσότερο της μητέρας, η οποία επωμίζεται σε μεγάλο βαθμό την ευθύνη της ανατροφής και της διαπαιδαγωγήσεως των παιδιών της, είναι πολύ σημαντικός· εξίσου όμως σημαντικό είναι και το παράδειγμα της δικής της ζωής.

Και καθώς φέτος η Ιερά Μητρόπολή μας έχει αφιερώσει το έτος στον άγιο Λουκά, αρχιεπίσκοπο Συμφερουπόλεως, με την ευκαιρία της συμπληρώσεως 10 ετών από τη μετακομιδή του ιερού του λειψάνου στην Ιερά Μονή της Παναγίας Δοβρά, και 20 ετών από την αγιοκατάταξή του, θα ήθελα να δούμε αυτό το θέμα της εν Χριστώ παιδαγωγίας μέσα από τη ζωή του αγίου Λουκά.

Ο άγιος Λουκάς μεγάλωσε σε μία οικογένεια στην οποία η μητέρα ήταν Ορθόδοξη και ο πατέρας Ρωμαιοκαθολικός, και επηρεάστηκε κατά κάποιον τρόπο και από τους δύο. Η πίστη που επικρατούσε στην οικογένειά του ήταν η ορθόδοξη, παρότι, όπως ξέρουμε, η μητέρα του, αν και πίστευε, δεν πήγαινε τακτικά στην Εκκλησία, σε αντίθεση με τον πατέρα του που εκκλησιαζόταν τακτικά και προσευχόταν πολύ μέσα στο σπίτι.

Δεν υπάρχει, ασφαλώς, αμφιβολία ότι η στάση των γονέων του και οι μνήμες της παιδικής του ηλικίας υπήρξαν καθοριστικές στην μετέπειτα εξέλιξη του αγίου. Δύο στοιχεία της προσωπικότητός του που μας είναι γνωστά από τα νεανικά χρόνια του αγίου Λουκά σχετίζονται με την χριστιανική αγωγή που έλαβε από την οικογένειά του.

Το πρώτο στοιχείο είναι η απόφασή του να σπουδάσει ιατρική. Ο άγιος Λουκάς από παιδί ακόμη αισθανόταν την υποχρέωση να βοηθά τους ανθρώπους που υπέφεραν από τον πόνο, και αυτό τον οδήγησε, παρά το έμφυτο χάρισμα που είχε στη ζωγραφική και είχε γίνει φανερό ήδη από τα εφηβικά του χρόνια, να στραφεί στην ιατρική επιστήμη.

Ο ζήλος του να βοηθήσει όσο το δυνατόν γρηγορότερα τους συνανθρώπους τον έφερε σύντομα αντιμέτωπο με το δίλημμα εάν έπρεπε να σπουδάσει ιατρική ή

μήπως ήταν σκοπιμότερο να σπουδάσει νοσοκόμος ή διδάσκαλος, για να επιτύχει ταχύτερα τον στόχο του. Έτσι αρχικά ζήτησε από τον Διευθυντή των λαϊκών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Κιέβου να τον διορίσει σε ένα επαρχιακό σχολείο ως διδάσκαλο, εκμυστηρευόμενος συγχρόνως και τους λόγους που τον οδήγησαν σ' αυτή την απόφαση. Όμως ο Διευθυντής, ένας ευφυής και έμπειρος άνθρωπος, τον έπεισε ότι θα μπορούσε να απαλύνει αποτελεσματικότερα τον πόνο των ανθρώπων, εάν σπούδαζε ιατρική, και έτσι τελικά ο άγιος Λουκάς πήρε την οριστική απόφαση για τις σπουδές του.

Η επιθυμία του να βοηθήσει τους πάσχοντες αδελφούς του παρέμενε αμείωτη σε όλα τα χρόνια των σπουδών του και ο άγιος Λουκάς την εξέφρασε με χαρακτηριστικό τρόπο και κατά την αποφοίτησή του από την Ιατρική σχολή.

«Όταν πήραμε τα πτυχία μας», γράφει στην αυτοβιογραφία του, «οι συμφοιτητές μου με ρώτησαν τι σκόπευα να κάνω στο μέλλον. Όταν άκουσαν την απάντησή μου πως θέλω να γίνω γιατρός στο ζέμστρο με ρώτησαν έκπληκτοι: - Πως θα γίνετε αγροτικός γιατρός; Εσείς είστε γεννημένος επιστήμονας. Αυτά τα λόγια με είχαν πληγώσει, γιατί έδειχναν πως δεν με είχαν καταλάβει. Σπούδασα την ιατρική με αποκλειστικό σκοπό να γίνω ... γιατρός των μουζίκων, για να βοηθώ τους φτωχούς ανθρώπους σε όλη μου τη ζωή».

Η έντονη διάθεσή του να βοηθήσει μέσω των σπουδών και του επαγγέλματός του τους συνανθρώπους του που πονούσαν και υπέφεραν από ασθένειες δεν ήταν για τον άγιο Λουκά απλώς η έκφραση ενός νεανικού ενθουσιασμού ή συναισθηματισμού, αλλά ήταν η έκφραση της χριστιανικής αγωγής που είχε λάβει από την οικογένειά του και η οποία είχε σφραγίσει την προσωπικότητά του. Ο άγιος Λουκάς ποτέ δεν έπαυσε να ασχολείται με το πως θα απαλύνει τον πόνο των ανθρώπων και πως θα θεραπεύσει τις ασθένειές τους. Το έκανε και κάτω και από τις πιο δύσκολες συνθήκες και χωρίς να διαθέτει καν τα απαραίτητα μέσα, όταν βρισκόταν εξόριστος και απομονωμένος στη Σιβηρία, αλλά ακόμη και όταν ήταν καθ' οδόν προς τους απομακρυσμένους αυτούς προορισμούς.

Το δεύτερο στοιχείο της νεανικής του προσωπικότητας που υποδηλώνει την εν Χριστώ παιδαγωγία που είχε λάβει ο άγιος και δείχνει πόσο σεβασμό είχε στην ορθόδοξη πίστη ώστε δεν ανεχόταν οτιδήποτε την προσέβαλε, προκύπτει από το ακόλουθο περιστατικό.

Όταν ο άγιος επέστρεψε από το Μόναχο, όπου είχε πάει κοντά σε ένα φημισμένο ζωγράφο για να σπουδάσει, στο Κίεβο, αφοσιώθηκε στη μελέτη των ανθρώπων κάνοντας σκίτσα και συγχρόνως μελετώντας τα έργα του διάσημου ρώσου συγγραφέως Λέοντος Τολστόι. Παρά όμως τον αρχικό ενθουσιασμό του για τον

συγγραφέα, απογοητεύθηκε από αυτόν, όταν διαπίστωσε την αρνητική στάση του έναντι της Ορθοδοξίας και τον εγκατέλειψε οριστικά.

Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών του ο άγιος Λουκάς άρχισε να εργάζεται ως χειρουργός σε ένα στρατιωτικό νοσοκομείο στην Ανατολική Σιβηρία. Εκεί, γράφει ο ίδιος, «νυμφεύθηκα μία νοσοκόμα, η οποία εργαζόταν στο στρατιωτικό νοσοκομείο του Κιέβου, όπου την αποκαλούσαν αγία αδελφή». Με τη σύζυγό του Άννα απέκτησαν τέσσερα παιδιά, στην ανατροφή των οποίων συμμετείχε ενεργά παρά τις πολλαπλές του υποχρεώσεις. Ο πρόωρος θάνατος της συζύγου του σε ηλικία μόλις 38 ετών ήταν μία σκληρή δοκιμασία τόσο για τον άγιο Λουκά όσο και για τα παιδιά του, το μεγαλύτερο από τα τέσσερα ήταν μόλις 12 ετών. Την αντιμετώπισε όμως με πίστη και εμπιστοσύνη στον Θεό.

Την ίδια εμπιστοσύνη στον Θεό έδειξε και για την ανατροφή των παιδιών του, και αυτό είναι ένα στοιχείο που δείχνει και σε μας τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουμε το θέμα αυτό.

Για την καλή ανατροφή των παιδιών μας και την εν Χριστώ παιδαγωγία τους δεν αρκεί μόνο να κάνουμε τα πάντα, δεν αρκεί μόνο να προσφέρουμε τα πάντα στα παιδιά μας. Χρειάζεται να τα εμπιστευόμαστε και στην αγάπη του Θεού. Χρειάζεται να προσευχόμαστε γι' αυτά και να παρακαλούμε τον Θεό να τα καθοδηγεί και να τα προστατεύει στη ζωή τους. Διότι ο,τι και να κάνουμε εμείς για τα παιδιά, δεν μπορούμε να τα βοηθήσουμε με τον τρόπο που μπορεί να τα βοηθήσει ο Θεός, ο οποίος, αν εμείς προσευχόμαστε για τα παιδιά μας και τα αναθέτουμε στην πατρική του μέριμνα, τότε Εκείνος φροντίζει και αναπληρώνει ο,τι δεν μπορούμε να κάνουμε εμείς, τότε φροντίζει και στέλνει τους κατάλληλους ανθρώπους κοντά τους, ώστε να κάνουν αυτό που δεν μπορούμε να κάνουμε εμείς για τα παιδιά μας, τα οποία μερικές φορές δεν θέλουν να μας ακούσουν και δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τις συμβουλές και τις οδηγίες μας ή και αντιδρούν σ' αυτές.

Αυτό συνέβη και με τα ανήλικα τέκνα του αγίου Λουκά. Ήταν πολύ μικρά για να μεγαλώσουν χωρίς τη μητέρα τους, και ο Θεός είχε άλλο σχέδιο για τον άγιο Λουκά. Έτσι του έστειλε μια άλλη γυναίκα, που ήταν χήρα και δεν είχε δικά της παιδιά και η οποία φρόντισε τα ανήλικα παιδιά του σαν αληθινή μητέρα.

Γράφει σχετικά ο άγιος: «Ο Κύριος γνώριζε πόσο δύσκολος δρόμος με περίμενε και μόλις λίγες ημέρες μετά τον θάνατο της μητέρας των παιδιών μου φρόντισε γι' αυτά ... Η Σοφία ήταν αποκλειστικά και μόνο δεύτερη μητέρα για τα παιδιά μου, διότι ο Παντοδύναμος γνώριζε πόσο καθαρές διαθέσεις είχα απέναντί της. Πολύ ευεργετήθηκαν τα παιδιά μου από αυτήν».

Ο ίδιος παρά τα πολλαπλά του καθήκοντα ως καθηγητής της ιατρικής αλλά και λίγο αργότερα ως κληρικός φροντίζει για τα παιδιά του. Στα δύσκολα χρόνια του αθέου σοβιετικού καθεστώτος ο άγιος Λουκάς τους δίδει ένα μεγάλο μάθημα ισχυρής πίστεως και αφοσιώσεως στην Εκκλησία με τη χειροτονία του σε ιερέα και στη συνέχεια σε επίσκοπο σε μια εποχή κατά την οποία και μόνη η ιδιότητα του χριστιανού ήταν αρκετή για να στείλει στην εξορία ή στη φυλακή αυτόν που την έφερε.

Με αυτόν τον τρόπο τα προετοίμασε και για όσα επρόκειτο να ακολουθήσουν στη ζωή του, για τις φυλακίσεις, τις εξορίες και τα βασανιστήρια που θα υπέμενε, δοκιμασίες που δεν ήταν εύκολο να τις αντιμετωπίσουν τα παιδιά.

Στα επόμενα χρόνια ο άγιος Λουκάς μπορεί να μην βρίσκεται κοντά στα παιδιά του και να μην συμβάλλει με την παρουσία του στη διαπαιδαγώγησή τους, συμβάλλει όμως με την προσευχή του, με τη μέριμνά του γι' αυτά και με το παράδειγμά του. Ο πατέρας τους είναι ένας αληθινός επίσκοπος, ένας ομολογητής του Χριστού, και αυτό είναι πιο ισχυρό μήνυμα από κάθε διδασκαλία, από κάθε συμβουλή και παραίνεση.

Με τον ίδιο τρόπο που θα παιδαγωγούσε τα παιδιά του παιδαγωγεί ο άγιος Λουκάς τα πνευματικά του τέκνα. Αποχαιρετώντας το ποίμνιό του στο Ταμπώφ, λίγο πριν να αναχωρήσει για να αναλάβει τη διαποίμανση της αρχιεπισκοπής Συμφερουπόλεως και Κριμαίας, έλεγε: «Ο Κύριος με έστειλε ανάμεσά σας για να σπείρω τον λόγο του Χριστού. Έσπερνα, έσπερνα με ζήλο, έσπερνα ακούραστα. Και τι μεγάλη χαρά, τι απέραντη χαρά είναι να βλέπω πως σιγά-σιγά μεγαλώνουν τα βλαστάρια της πίστης του Χριστού στις καρδιές σας. ... Είχα τη μέριμνα των ψυχών σας, προσπάθησα να δείξω το υπόδειγμα της μίμησης του Χριστού. Εάν είδατε καλό παράδειγμα να το μιμηθείτε, όπως προστάζει ο απόστολος. Τότε θα σας ευλογήσει όλους ο Χριστός, τότε η αγάπη του και η ευλογία του θα είναι μαζί σας».

Τα λόγια αυτά του αγίου Λουκά δεν μας δείχνουν μόνο τη μέριμνά του για το ποίμνιό του, αλλά μας διδάσκουν και ένα ακόμη μυστικό της εν Χριστώ παιδαγωγίας. Και το μυστικό αυτό είναι ότι εμείς οφείλουμε να μιλούμε για τον

Χριστό στα παιδιά μας, οφείλουμε να τα καθοδηγούμε στην εν Χριστώ ζωή είτε μας ακούν είτε δεν μας ακούν. Εμείς οφείλουμε να ρίχνουμε τον σπόρο, όπως έκανε ο άγιος Λουκάς. Αυτό είναι το καθήκον μας. Εάν εμείς κάνουμε την προσπάθεια, εάν εμείς ρίχνουμε τον σπόρο, τα υπόλοιπα είναι στα χέρια του Θεού. Δεν χρειάζεται να πιέζουμε καταστάσεις. Χρειάζεται να κάνουμε το χρέος μας, να λέμε αυτά που πρέπει να πούμε, και να προσπαθούμε να δείχνουμε την εφαρμογή τους με το παράδειγμα της δικής μας ζωής. Και ακόμη και εάν τα παιδιά μας αντιδρούν ή αδιαφορούν και φαίνεται ότι δεν κάνουν αυτά που θα θέλαμε να κάνουν, θα έρθει η ώρα που ο σπόρος που ρίξαμε στις ψυχές τους και το παράδειγμά μας θα βλαστήσει με τη χάρη του Θεού και θα καρποφορήσει και στις δικές τους ψυχές.

Με αυτές τις σκέψεις και αυτά τα διδάγματα που αντλήσαμε από τη ζωή και το έργο του αγίου Λουκά θα παραχωρήσω το βήμα στην δεύτερη ομιλήτριά μας, την κ. Σταυρούλα Κουμενίδου-Παπαγιάννη, νομικό και εκπαιδευτικό, η οποία θα μας αναπτύξει το θέμα «Μια όμορφη ζωή για τα παιδιά».

Η κ. Κουμενίδου προέρχεται από μία εκλεκτή ιερατική οικογένεια, ο πατέρας της, π. Κωνσταντίνος Παπαγιάννης, ήταν ένας εξαιρετος κληρικός που διακόνησε επί πολλές δεκαετίες με συνέπεια και ευλάβεια το ιερό θυσιαστήριο ως ιερέυς και προϊστάμενος του ιερού ναού των αγίων Δώδεκα Αποστόλων της Θεσσαλονίκης. Εγώ ήμουν αρκετά μικρότερος, όταν εκείνος διακονούσε ήδη το ιερό θυσιαστήριο και ήταν κατηχητής του μακαριστού αδελφού μου. Και ακόμη διακρινόταν τόσο για το χάρισμά του στην ψαλτική όσο και τη γνώση και την πιστή εφαρμογή του Τυπικού της Εκκλησίας μας, αλλά και για όλη τη διακονία του ως λειτουργός και ως πνευματικός.

Την ευχαριστούμε, λοιπόν, πολύ που είχε την καλωσύνη να έρθει σήμερα στην Ιερά Μητρόπολή μας ως ομιλήτρια στην Ημερίδα των πρεσβυτέρων και μητέρων κληρικών για να μας αναπτύξει το θέμα αυτό αντλώντας τόσο από τις γνώσεις της όσο και από τις πνευματικές εμπειρίες της.

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

© gerbekes - IMBNK

Πηγή: ekklisiaonline.gr